

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سازمان پژوهش‌های فقهی

به نام خدا

نشور اخلاق پژوهش

بیاباری از خداوند سبحان و اعتماد بر این که عالم محضر خداست و بهواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظر به اهمیت جایگاه دانشگاه در امتحان فزاینده تمدن بشری، مادیان و انحصار بهیت علمی و احصای دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

- ۱- اصل برائت: التزام بر برائت جویی از هرگونه رفتار غیر خدای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به مثابه های غیر علمی می آلائند.
- ۲- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تمیزات و منابع در اختیار.
- ۳- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و ابداع نتایج تحقیقات و انتقال آن به بکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۴- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم با حرمت با انجام تحقیقات و رعایت جانب تقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۵- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهادهای مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی حقیقت.
- ۸- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه بکاران پژوهش.
- ۹- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده هنر و معماری، گروه شهرسازی

پایان نامه تحصیلی برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)
گرایش: برنامه ریزی منطقه ای

عنوان:

بررسی الگوی برنامه ریزی گردشگری ساحلی و تدوین مدل مناسب در قالب
برنامه ریزی منطقه ای (نمونه موردی سواحل مازندران)

استاد راهنما:

دکتر رضا احمدیان

استاد مشاور:

دکتر ناصر عظیمی

پژوهشگر:

زینب محمدی کردخیلی

تابستان 1391

تقدیم:

به آنان که وجودم جز هدیه وجودشان نیست؛ پدر و مادر عزیزم
تقدیم به همسر مهربانم؛ که مسیح وار با صبرش در تمامی لحظات رفیق راهم بود.

سپاسگذاری:

از اساتید گرانقدرم جناب آقای دکتر احمدیان و جناب آقای دکتر عظیمی که با راهنمایی هایشان مرا در پیشبرد هرچه بهتر این پایان نامه یاری رساندند سپاسگذارم، همچنین از تمامی همکارانی که در مراحل انجام این پایان نامه بنده را یاری نموده اند کمال تشکر را دارم.

تعه‌دنامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجان‌ب زینب محمدی کردخیلی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی 89065691000 در رشته شهرسازی (برنامه ریزی منطقه ای) که در تاریخ 91/6/15

از پایان نامه خود تحت عنوان: بررسی الگوی برنامه ریزی گردشگری و تدوین مدل مناسب در

قالب برنامه ریزی منطقه ای (نمونه ی موردی سواحل مازندران)

بدینوسیله متعهد می شوم:

1- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجان‌ب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

2- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی هم سطح، پایین تر یا بالاتر در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

3- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

4- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجان‌ب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدارک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضا:

بسمه تعالی

در تاریخ : 91/6/15

دانشجوی کارشناسی ارشد خانم زینب محمدی کردخیلی از پایان نامه خود دفاع نموده و با
نمره 17.25 تمام به حروف هفده و بیست و پنج تمام و با درجه بسیار خوب مورد تصویب
قرار گرفت .

امضاء استاد راهنما

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
فصل یک: کلیات طرح	
4	1-1 بیان مساله تحقیق
5	2-1 هدفهای تحقیق
5	3-1 اهمیت و ضرورت پژوهش
7	4-1 سوالات تحقیق
7	5-1 تعاریف عملیاتی متغیر و واژه های کلیدی
8	1-5-1 اصطلاحات عمومی
9	2-5-1 اصطلاحات خاص
11	6-1 روش تحقیق
12	7-1 جامعه و حجم نمونه
12	8-1 محدودیت ها و مشکلات تحقیق
12	9-1 پیشینه پژوهش در ایران
فصل دو: مطالعات نظری	
15	1-2 نظریه های مربوط به توسعه گردشگری
16	2-2 مفهوم توسعه
17	3-2 تاریخچه گردشگری و برنامه ریزی گردشگری
18	4-2 صنعت گردشگری
19	5-2 گونه شناسی صنعت گردشگری
20	6-2 جاذبه های گردشگری
21	7-2 تعریف منطقه ساحلی

22 8-2 محدوده گردشگری ساحلی
23 1-8-2 مرزبندی منطقه ساحلی
24 2-8-2 انواع کاربری ها در سواحل
24 9-2 تاثیرات اقتصادی گردشگری ساحلی
26 1-9-2 منابع درآمد زایی گردشگری ساحلی
27 10-2 فعالیت های تفریحی در سواحل
33 11-2 مشکلات مناطق ساحلی جهان و دریای خزر
34 12-2 اثرات طرح های گردشگری
36 13-2 وضعیت گردشگری در ایران و جهان در حال حاضر
37 1-13-2 گردشگری ساحلی در جهان
38 1-1-13-2 توسعه گردشگری ساحلی در چین
39 2-1-13-2 برنامه ریزی گردشگری ساحلی در کنیا
41 3-1-13-2 برنامه ریزی گردشگری ساحلی و توسعه محیط در فیلیپین
42 4-1-13-2 راهبرد توسعه صنعت اکوتوریسم در ترکیه
43 2-13-2 گردشگری در ایران
45 1-2-13-2 قوانین مرتبط با اراضی ساحلی
47 2-2-13-2 برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
48 3-2-13-2 برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
48 4-2-13-2 برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
50 5-2-13-2 برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
51 6-2-13-2 برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
52 7-2-13-2 آمایش سرزمین
53 8-2-13-2 نظریه پایه توسعه استان مازندران
53 9-2-13-2 طرح جامع توسعه گردشگری ایران 1352
54 10-2-13-2 برنامه ملی گردشگری ایران

55 11-2-13-2 طرح توسعه فیزیکی مناطق ساحلی دریای خزر.....
55 12-2-13-2 طرح توسعه صنعت گردشگری در محدوده ساحلی دریای خزر.....
	فصل سه: متدولوژی پژوهش
58 1-3 روش شناسی مطالعات
63 2-3 تقسیم بندی معیارهای توسعه صنعت گردشگری ساحلی
	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل یافته های تحقیق
66 1-4 وضعیت موجود برنامه ریزی توسعه گردشگری ساحلی در استان مازندران
67 2-4 محدوده مورد مطالعه سواحل استان مازندران
68 1-2-4 هوا و اقلیم
69 2-2-4 رودخانه ها
70 3-2-4 پوشش گیاهی
70 4-2-4 ویژگیهای انسانی
70 5-2-4 سواحل مازندران
71 3-4 پهنه بندی استان
72 4-4 جاذبه های گردشگری مازندران
73 5-4 اسکان جمعیت
73 6-4 شهرستان های ساحلی استان مازندران
73 1-6-4 گلوگاه
74 2-6-4 بهشهر
75 3-6-4 نکا
75 4-6-4 ساری
76 5-6-4 جویبار
77 6-6-4 بابلسر
78 7-6-4 محمودآباد

79 8-6-4 نور
81 9-6-4 نوشهر
82 10-6-4 چالوس
82 11-6-4 تنکابن
83 12-6-4 رامسر
85 7-4 متغیرها و شاخص ها
90 8-4 تکنیک سنجش سطح توسعه
91 1-8-4 رفع اختلاف مقیاس شاخص ها
92 2-8-4 روش تعیین وزن برای شاخص های مختلف توسعه
99 9-4 رتبه بندی شهرستان های ساحلی با وزن دهی کیفی
	فصل پنج: نتیجه گیری و پیشنهادات
104 1-5 موانع و مشکلات
105 2-5 پیشنهادات برای برنامه ریزی موثر در توسعه گردشگری ساحلی
106 3-5 پیشنهادات در زمینه فعالیت های ساحلی
108 4-5 اهداف و پاسخ به پرسش های تحقیق
114 5-5 موضوعات پیشنهادی برای پژوهش های آتی

فهرست جداول

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
10	1-1 جدول طبقه بندی استاندارد مدل های سفر
11	2-1 جدول استانداردهای طبقه بندی اقامتگاه های گردشگری
23	1-2 جدول مرزبندی منطقه ساحلی در مناطق مختلف جهان
40	2-2 جدول برنامه زمانبندی یک ساله طرح توسعه گردشگری کنیا
49	3-2 جدول اهداف کمی گردشگری در برنامه سوم توسعه
64	1-3 جدول تقسیم بندی معیارهای توسعه صنعت گردشگری
71	1-4 جدول تقسیم بندی ناحیه ای استان بر اساس گونه بندی نواحی طبیعی و اکولوژی
86	2-4 جدول اطلاعات آماری توسعه گردشگری ساحلی
93	3-4 جدول شاخص های توسعه گردشگری ساحلی
95	4-4 جدول شاخص های بدون وزن (استاندارد شده)
97	4-5 جدول نتایج حاصل از ضرب F1 در ماتریس استاندارد شده
99	4-6 جدول شاخص های ترکیبی شهرستان های ساحلی و استان مازندران
100	4-7 جدول نتایج حاصل از ضرب وزن ها در ماتریس استاندارد شده
102	4-8 جدول شاخص های ترکیبی شهرستان های ساحلی و استان مازندران

فهرست نمودار

صفحه

عنوان

۷۰

1-4 نمودار جمعیت شهرستان های ساحلی مازندران

فهرست اشکال

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
19	1-2 شکل عناصر و عوامل مهم برنامه‌ریزی صنعت گردشگری.....
26	2-2 شکل عوامل حاکم بر تاثیرات اقتصادی گردشگری
58	1-3 شکل روش‌شناسی مطالعات
73	1-4 شکل محدوده ساحلی استان مازندران
74	2-4 شکل محدوده ساحلی شهرستان گلوگاه
75	3-4 شکل محدوده ساحلی شهرستان بهشهر
75	4-4 شکل محدوده ساحلی شهرستان نکا
76	5-4 شکل محدوده ساحلی شهرستان ساری
77	6-4 شکل محدوده ساحلی شهرستان جویبار
78	7-4 شکل محدوده ساحلی شهرستان بابلسر
79	8-4 شکل محدوده ساحلی شهرستان محمودآباد
80	9-4 شکل محدوده ساحلی شهرستان نور
81	10-4 شکل محدوده ساحلی شهرستان نوشهر
82	11-4 شکل محدوده ساحلی شهرستان چالوس
83	12-4 شکل محدوده ساحلی شهرستان تنکابن
85	13-4 شکل محدوده ساحلی شهرستان رامسر

فهرست نقشه

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
67	1-4 نقشه موقعیت استان مازندران.....
68	2-4 نقشه راه‌های ارتباطی استان مازندران.....
68	3-4 نقشه شهرستان‌های استان مازندران.....
69	4-4 نقشه ایستگاه‌های سینوپتیک مازندران.....
69	5-4 نقشه رودها و انشعابات آن در استان مازندران.....
72	6-4 نقشه مسیرهای گردشگری ساحلی استان مازندران.....
109	1-5 نقشه رتبه بندی شهرستان های ساحلی مازندران به روش تحلیل مولفه های اصلی.....
110	2-5 نقشه رتبه بندی شهرستان های ساحلی مازندران به روش وزن دهی کیفی.....

چکیده

فعالیت گردشگری امروزه به عنوان یکی از مهمترین و پویاترین فعالیت‌ها در جهان مطرح است؛ برای دستیابی به موفقیت در توسعه گردشگری، برنامه‌ریزی در تمام سطوح الزامی است. توسعه گردشگری بدون برنامه‌ریزی، ضمن این‌که موفقیتی را در بر نخواهد داشت، جامعه میزبان را با مسائل و مشکلات اجتماعی و محیطی مواجه خواهد کرد. پژوهش حاضر به منظور رتبه‌بندی شهرستان‌های ساحلی استان مازندران براساس میزان توسعه‌یافتگی، برای هدایت برنامه‌ریزان و سیاستمداران در تعیین اولویت سرمایه‌گذاری در شهرستان‌های ساحلی انجام گرفته است. بدین منظور، ابتدا به بررسی وضعیت موجود گردشگری ساحلی پرداخته و مشکلاتی که در مناطق ساحلی به چشم می‌خورد را مورد بررسی قرار گرفته است. سپس محدوده ساحلی شهرستان‌های دارای مرز مشترک با دریا را مشخص کرده و به جمع‌آوری آمار و اطلاعات (تعداد هتل و رستوران و...) در مورد زیر ساخت‌ها و امکانات جذب گردشگر پرداخته شد و 15 شاخص برای هر یک از شهرستانهای ساحلی استان مازندران در 5 بخش (ترابری و حمل و نقل، بخش اقامتگاه‌ها و اماکن پذیرایی، بخش سازمان‌های بازاریابی و مدیریت مقصد، بخش جاذبه‌ها و در نهایت بخش خدمات رفاهی) تهیه شده است تا این شهرستان‌ها را از لحاظ توسعه گردشگری ساحلی رتبه‌بندی کنیم. در این پژوهش رتبه بندی را به کمک روش تحلیل مولفه‌های اصلی و وزن‌دهی کیفی انجام داده‌ایم. که بر اساس نتایج حاصل از رتبه‌بندی با روش تحلیل مولفه‌های اصلی نسبت امکانات در شهرستان‌های ساحلی مازندران به شکل زیر می باشد:

رامسر، نوشهر، تنکابن، بابلسر، نور، چالوس، جویبار، بهشهر، ساری، محمودآباد، نکا، گلوگاه.

و نتایج حاصل از رتبه‌بندی به کمک وزن دهی کیفی و از دید کارشناسانه نیز به شکل زیر می - باشد:

رامسر، چالوس، نور، نوشهر، تنکابن، بابلسر، جویبار، بهشهر، ساری، محمودآباد، نکا، گلوگاه.

با استفاده از این رتبه‌بندی، شهرستان‌های نیازمند به توجه بیشتر و ایجاد زیرساخت‌های مناسب را مشخص کرده تا در برنامه‌ریزی‌های آتی توجه بیشتری به آنها معطوف گردد.

کلمات کلیدی: گردشگری ساحلی، رتبه بندی، برنامه‌ریزی توسعه گردشگری ساحلی

فصل یک

کلیات طرح

مقدمه

مناطق ساحلی، به دلیل برخورداری از انواع منابع طبیعی و غیرطبیعی موجود در آنها، دارای ارزش و اهمیت بالای اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی هستند. منابع ساحلی، از چنان ارزش اقتصادی بالایی برخوردارند که در برخی از موارد، اقتصاد کشورها و جوامع، به شدت به آنها وابسته می‌شود. نزدیک به 39 درصد جمعیت جهان، در فاصله‌ی 100 کیلومتری از سواحل زندگی می‌کنند. (کوروش نیا، 1389، 106)

توریسم ساحلی از قدیمی‌ترین انواع گردشگری است. بطوریکه سابقه برخی از تفرجگاه‌های ساحلی به قرن 19 باز می‌گردد. در ابتدای امر این فضاها، مختص افرادی بود که تنها برای دیدار از سواحل دریا مراجعه می‌نمودند، اما در دهه‌های اخیر بازار گردشگری ساحلی اغلب ترکیبات متنوعی از انواع اقامت و استفاده گردشگران (به ویژه در طول تابستان) تقاضا نموده و با رقابتی فزاینده خواستار سرمایه‌گذاری‌های عمده در زمینه زیرساخت‌ها و ایجاد تسهیلات و حفاظت منابع طبیعی اعم از دریا، سواحل، تالابها و سایر میراث طبیعی می‌باشد. در حقیقت زمان ارضای گردشگر ساحلی، تنها با عواملی چون خورشید، دریا و ماسه سپری شده و گردشگر مدرن امروزی در جستجوی فعالیت‌ها و تجربیات متفاوتی (ترکیبی از فعالیت‌های ورزشی، تفریحی، فرهنگی و میراث طبیعی و...) است. از میان تمامی فعالیت‌هایی که در مناطق ساحلی انجام می‌گیرند، هیچکدام از نظر گستردگی و تنوع به اندازه مبحث توریسم و تفریحات ساحلی نمی‌باشند.

برای فراهم آوردن بستر توسعه‌ی منطقه‌ای، مقایسه‌ی شاخص‌ها در شهرستان‌های یک استان در ابتدا و انتهای هر برنامه، امری ضروری است و این مهم به شناسایی وضع موجود همه‌ی شاخص‌های توسعه در هریک از شهرستان‌ها و رتبه‌بندی آن‌ها از نقطه‌نظر توسعه‌یافتگی یا محرومیت با استفاده از

روش‌های علمی نیاز دارد. تعیین و اندازه‌گیری سطح توسعه‌یافتگی شهرستان‌های استان می‌تواند، موقعیت‌ها و نارسایی‌های موجود را مشخص کند. همچنین، شناخت بخش‌های توسعه‌نیافته‌ی برخی مناطق باعث می‌شود، برنامه‌ریزان در تخصیص بهینه‌ی اعتبارات و حرکت به سوی عدالت اجتماعی که از جمله هدف‌های برنامه برای برطرف کردن ناهماهنگی‌های توسعه بین شهرستان‌هاست، توفیق یابند. از طرف دیگر، شناخت وضعیت برخورداری شهرستان‌ها، مسئولان برنامه‌ریزی استان را قادر می‌سازد، تا در سیاستگذاری‌ها و تعیین اولویت سرمایه‌گذاری‌ها اصلاحات لازم را به عمل آورند. در این پژوهش، ابتدا به بررسی نظریه‌های مربوط به توسعه گردشگری و تاریخچه برنامه‌ریزی گردشگری و ساحل و کاربری‌ها و فعالیت‌های ساحلی پرداخته سپس نگاهی به وضعیت گردشگری در ایران و جهان گردید و به منظور شناسایی وضع موجود، شاخص‌هایی مرتبط با توسعه‌ی گردشگری ساحلی هر شهرستان در نظر گرفته شد و سپس این شاخص‌ها با استفاده از روش‌های ریاضی به منظور رتبه‌بندی شهرستان‌ها، با یکدیگر ترکیب شدند. در نهایت، با کنار هم گذاشتن موانع و مشکلات و پتانسیل‌های منطقه مدلی برای توسعه گردشگری پیشنهاد گردید.

1-1 بیان مساله تحقیق

صنعت توریسم، امروزه بعنوان یکی از مهم‌ترین صنایع در جهان مطرح است و به عقیده اکثر کارشناسان، این صنعت در قرن بیست و یکم، یکی از سه صنعت مهم در جهان تلقی می‌گردد. این در حالی است که ایران یکی از دیدنی‌ترین کشورهای جهان است. شمار گردشگران خارجی و داخلی و میزان درآمدزایی آن در سطح جهانی پیوسته رو به افزایش می‌باشد. از طرف دیگر درصد عمده‌ای از این فعالیت گردشگری، گردشگری متکی به طبیعت تشکیل می‌دهد و بخش عمده‌ای از این فعالیت در سطح جهان در حال حاضر در نواحی ساحلی متمرکز شده است. اما امروزه در سواحل مشکلاتی از جمله موارد زیر به چشم می‌خورد:

- تمرکز جمعیت در نوار ساحلی و ساخت و ساز بی‌رویه در این مناطق
- عدم وجود امکانات مناسب و کافی برای اسکان گردشگران
- عدم نظارت بر نرخ پلاژها
- کمبود امکانات درمانی و بهداشتی
- نبود تبلیغات کافی و درست برای جذب گردشگران خارجی

- گسترش آلودگی‌های زیست‌محیطی در مناطق ساحلی (خشکی و دریا)
 - محدود شدن دسترسی عمومی به سواحل و منافع آن
 - فقدان کارایی شبکه‌های حمل و نقل متناسب با سطح فعالیتها و جمعیت
- که برای رفع آن نیاز به برنامه‌ریزی‌هایی کامل و درست می‌باشد و قبل از انجام برنامه‌ریزی لازم است وضعیت موجود هر یک از شهرستان‌ها بررسی شود و برای اجرای برنامه‌ها اولویت بندی داشته باشیم.

1-2 هدفهای تحقیق

- ü بررسی وضعیت موجود گردشگری ساحلی استان مازندران
- ü مقایسه تطبیقی بین شهرستان‌های ساحلی استان مازندران از جهت وجود (عدم وجود) امکانات گردشگری
- ü تدوین مدلی مناسب در قالب برنامه‌ریزی منطقه‌ای

1-3 اهمیت و ضرورت پژوهش

گردشگری یا "صنعت گردشگری" از سال 1950 میلادی دچار تحولات عظیمی شد. در حال حاضر گردشگری فعالیتی قدرتمند و حرفه‌ای بزرگ در سطح جهان است. به نحوی که "ابتدا قبل از نفت، آنگاه همردیف آن و سپس بالاتر از آن قرار گرفته است." نگاهی به ارقام ذیل گویای اهمیت این فعالیت خواهد بود. در سال 1992 از هر 15 نفر شاغل در جهان؛ 1 نفر در بخش گردشگری فعال بوده‌اند و کل شاغلین این بخش در همان سال 130 میلیون نفر بوده است. و در حال حاضر حجم مبادلات گردشگری بین المللی بیش از 20 درصد از کل مبادلات بین المللی است. بر اساس یک پیش بینی انجام شده توسط "سازمان جهانی گردشگری"، در سال 2020 سالانه 1/6 میلیارد نفر گردشگر و درآمد سالانه‌ای بیش از 2 تریلیون دلار خواهد رسید که حدوداً 4/7 برابر درآمد گردشگری در سال 1996 است. (معصومی، 1385، 6-10) اهمیت و عظمت گردشگری به ایجاد فرصتهای شغلی و درآمد محدود نمی‌گردد. در صورت برنامه‌ریزی و توسعه از پیش اندیشیده شده، گردشگری قادر است منافع مستقیم و غیرمستقیم اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، محیطی و سیاسی را ایجاد و سهم قابل توجهی را در توسعه ملی ایفاء نماید. به عبارتی به بهبود شاخص‌های عدالت اجتماعی، ارتقاء سطح زندگی، رفاه عمومی و تعادل و توازن منطقه‌ای منجر گردد. در مواردی کارشناسان اقتصاد منطقه‌ای، گردشگری را بعنوان تنها عامل استقرار منابع و توسعه مناطق کمتر توسعه یافته پنداشته‌اند. بدلیل امتیازات فوق است